U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobců: **a) T. S.**, a **b) nezl. M. S.**, oba zast. JUDr. Michalem Kalenským, advokátem se sídlem Madridská 762/9, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 6. 2016, čj. OAM-185/ZA-ZA11-ZA17-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 13. 12. 2017, čj. 4Az 34/2016-51,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobců a) a b) JUDr. Michalu Kalenskému, advokátu, **se přiznává** odměna a náhrada hotových výdajů ve výši **6364,60 Kč**, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalovaný zamítl žádosti žalobkyně a) a nezl. žalobce b) [dále jen „stěžovatelé“] rozhodnutím ze dne 2. 6. 2016, čj. OAM-185/ZA-ZA11-ZA17-2016. Tímto rozhodnutím nebyla stěžovatelům udělena mezinárodní ochrana podle §§ 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky (zákon o azylu).

[2] Stěžovatelé jsou ruské národnosti; z Ruska přicestovali do České republiky na turistické vízum dne 18. 2. 2016. Následně dne 21. 2. 2016 podali žádost o mezinárodní ochranu, z důvodu výhrůžek vyvolaných účastí manžela stěžovatelky na několika demonstracích v Omsku proti výstavbě průmyslových budov. Stěžovatelka se těchto demonstrací neúčastnila, podepsala však petici na podporu uvedeného protestu. Její manžel byl v průběhu demonstrace legitimován policií, která jej několikrát předvolala k výslechu. Od té doby jej doma začali navštěvovat podivní lidé, jejichž cílem bylo vyvinout na jejího manžela psychický nátlak, aby se demonstrací neúčastnil. V návaznosti na tyto události se zhoršil i jeho zdravotní stav, odstěhovali se proto do Moskvy. Tam se její manžel účastnil jiných ekologických demonstrací a začal mít opět problémy s policií. Byl předvolán k výslechům a policie začala docházet k nim domů. Dle tvrzení stěžovatelky jim příslušníci

policie nevyhrožovali, pouze kladli otázky. Výhrůžky směřovaly od osob, které nebylo možné identifikovat, protože byly v civilu; podle stěžovatelky se i v tomto případě mohlo jednat o policisty. Výhrůžky sice nesměřovaly přímo vůči ní, ale manželovi bylo řečeno, že má přemýšlet i o své rodině. Manželův zdravotní stav se následně zhoršil, dostával záchvaty. Po posledním výslechu se rozhodl, že odjede do České republiky, což také dne 9. 11. 2015 učinil. V období, kdy stěžovatelka pobývala v Rusku sama se svým dítětem, jí ikdo nevyhrožoval. Stěžovatelka si se svým synem vyřídila potřebné doklady a krátce na to vycestovala za svým manželem do ČR. Českou republiku zvolili z toho důvodu, že zde žili jejich předci. Po příjezdu do ČR jí známí telefonovali, že jejího manžela hledali v jejich bytě v Moskvě. Na podporu svých tvrzení doložila stěžovatelka lékařskou zprávu manžela a jejich oddací list.

[3] V žalobě proti rozhodnutí o neudělení azylu stěžovatelé namítali nedostatečné zjištění skutkového stavu ve vztahu k pronásledování osobami napojenými na policii. Žadatel může vlastní předpoklady pro udělení mezinárodní ochrany odvodit od tvrzeného pronásledování jiné osoby. Důkazy byly podle nich hodnoceny selektivně v neprospěch stěžovatelů. Zprávy nevládních organizací žalovaný interpretoval nesprávně, možnosti shromažďovacího práva i práv jiných podléhají v Rusku mnohým omezením a osoby, které se těchto práv domáhají, čelí ze strany státních orgánů perzekuci. Došlo též k porušení § 2 odst. 1 a 4, § 4 odst. 1 a § 50 odst. 4 správního řádu. Stěžovatelé byli ve vlasti pronásledováni za uplatňování politických práv ve smyslu § 12 zákona o azylu; rodina byla držena pod tlakem v dusivé atmosféře bezbrannosti proti perzekuci ze strany neznámých osob, namístě jsou tudíž obavy o zdraví celé rodiny. Stěžovatelé dále uvádí, že oponentům režimu hrozí mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání. Řešení nepředstavuje možnost vnitřního přesídlení, jelikož ani v relativně liberálnějších oblastech velkých měst nelze shromažďovací právo naplňovat. Stěžovatelé čelili nátlaku ze strany státu, zejm. psychickému, nemohou se proto od něj dožadovat ani ochrany. Stěžovatelům měl být udělen tzv. humanitární azyl; stěžovatelka má na území ČR pokrevní vazby, zdravotní stav manžela není uspokojivý, nemůže pracovat a v důsledku toho hrozí rodině chudoba. Stěžovatelé považují odůvodnění žalovaného ohledně neudělení humanitárního azylu za nedostatečné.

[4] Městský soud žalobu zamítl rozsudkem označeným v záhlaví tohoto usnesení.

II. Kasační stížnost stěžovatele a vyjádření žalovaného

[5] Stěžovatelé napadli včasnou kasační stížností výrok I (zamítnutí žaloby) a výrok III (výrok o nákladech řízení) rozsudku městského soudu. V kasační stížnosti namítají důvody spočívající v nesprávném právním posouzení, nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů a v nesprávném vyčíslení nákladů řízení soudem.

[6] Stěžovatelé předně uvádějí, že městský soud se meritorně a dostatečně jasným a srozumitelným způsobem nevypořádal s jednotlivými žalobními námitkami, které pouze paušálně (ve shodě s žalovaným) odmítl. Upozorňují na skutečnost, že manžel stěžovatelky a) byl v době před svým odjezdem politicky aktivní v oblasti ekologie; účastnil se veřejných mítinků a poukazoval na konkrétní případy znečišťování životního prostředí. Namítají, že manžel byl perzekuován ze strany osob napojených na policii a vystavován tlaku ze strany policie. Shromažďovací právo podle něj spadá do skupiny tzv. politických práv. Stěžovatelka se po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany držela jedné dějové

pokračování

linie, její výpověď je v zásadních rysech konzistentní; žalovaný přitom její hodnověrnost nezpochybnil.

[7] Stěžovatelé dále namítají, že žalovaný ani soud nijak nereflektovali skutečnost, že manželovi stěžovatelky vyhrožovaly neznámé osoby tím, že by se „*něco mohlo přihodit i jeho rodině*“, resp. „*že by měl myslet na rodinu*“. Městský soud zcela opomněl posoudit skutečnost, že by se výhrůžky mohly dotýkat i samotných stěžovatelů. Je přitom irelevantní, zda by čelili perzekuci z důvodu vyvíjení vlastní politické činnosti nebo se stali nástrojem pomsty za činnost manžela stěžovatelky a). O tom, že stěžovatelé jsou vystaveni perzekucím, svědčí i skutečnost, že stěžovatelka byla opakovaně dotazována na manžela policií i cizími muži, kteří vždy znali přesně její totožnost, přestože stěžovatelka je nikdy předtím neviděla.

[8] Městský soud pochybil, pokud jen formálně konstatoval, že podle ustálené judikatury žadatelé o mezinárodní ochranu nemohou bez dalšího odvozovat své vlastní předpoklady pro udělení mezinárodní ochrany od tvrzeného pronásledování jiné osoby, byť je tato osoba jejich rodinným příslušníkem. V případě, kdy původcem pronásledování je stát, správní orgány běžně žadatelům o azyl ochranu udělují. V této souvislosti odkazují stěžovatelé na judikaturu NSS k situacím, v níž stát není schopen zajistit odpovídající ochranu pronásledovaným osobám.

[9] Stěžovatelka má za to, že prokázala důvodnost své obavy z perzekuce ze strany státních úřadů domovského státu a popsaná situace je minimálně důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Soud se nevypořádal ani s důvody, v nichž stěžovatelé spatřovali skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu v případě návratu do země původu. Městský soud se snažil vyvolat mylnou iluzi, že perzekuce se stěžovatelů nijak nedotýká. Tímto městský soud, stejně jako správní orgán, porušil čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Městský soud navíc nepřihlédl ke všem skutečnostem, které vyšly v řízení najevo.

[10] Výrokem III o náhradě nákladů řízení byla zástupci stěžovatelů přiznána odměna za dva úkony právní služby, avšak paušální náhrada výdajů pouze za jednu osobu. Paušální náhrada výdajů měla být přiznána ve výši 1200 Kč, a nikoliv ve výši 600 Kč. V doplnění kasační stížnosti ze dne 16. 2. 2018 zástupce uvedl, že městský soud mu nepřiznal náhradu nákladů řízení za repliku, kterou reagoval na vyjádření protistrany.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.).

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního NSS podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 – 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem *přesah vlastních zájmů stěžovatele*. O přijatelnou kasační stížnost se může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou NSS; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do

hmotně právního postavení stěžovatele. Neshledá-li NSS *přesah vlastních zájmů stěžovatele*, kasační stížnost odmítne pro nepřijatelnost.

[13] K námitce nepřezkoumatelnosti, NSS uvádí, že městský soud se vyjádřil ke všem podstatným žalobním bodům. Z odůvodnění soudu je zřejmé, že se plně ztotožnil s posouzením věci žalovaným, a z jakých důvodů považuje jeho závěry za správné. Případná stručnost některých závěrů odpovídá obecnému charakteru příslušných žalobních bodů. Nelze proto přisvědčit námitce, že z napadeného rozsudku není patrné, jak soud hodnotil jednotlivé žalobní námitky. Co se týká nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu, k této otázce se městský soud vyjádřil, byť velmi stručně, na straně 4 napadeného rozsudku. Městský soud dospěl k závěru, že nebezpečí pronásledování ani skutečné nebezpečí vážné újmy stěžovatelům, s ohledem na okolnosti projednávaného případu, nehrozí.

[14] Podle § 12 zákona o azylu se azyl udělí, *bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště*. Podle § 14 zákona o azylu *lze humanitární azyl udělit v případech hodných zvláštního zřetele*, jestliže nebude zjištěn důvod pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12. Ustanovení § 14a představuje formu doplňkové ochrany, jestliže žadateli v případě návratu *hrozí reálné nebezpečí vážné újmy* ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

[15] Stěžovatelé poukazovali na několik výslechů ze strany policie a vyhrožování, resp. pronásledování manžela ze strany civilních osob, o nichž se domnívají, že patřili k policii. V této souvislosti v kasační stížnosti uvedli, že o tom, že *„jsou vystaveni perzekucím, svědčí i skutečnost, že stěžovatelka byla opakovaně dotazována na manžela policií i cizími muži, kteří však vždy znali přesně její totožnost, přestože stěžovatelka je nikdy předtím neviděla. Jedná se o demonstraci síly a vyvolání pocitu tísně z neustálého monitorování a znalosti soukromí i rodinných příslušníků manžela stěžovatelky, resp. Otce nezl stěžovatele*“. V této souvislosti nutno podotknout, že stěžovatelka se zejména obávala toho, že její nezletilý syn *„nebude vyrůstat v normálním prostředí*“, neboť jeho rodiče *„byli vynervováni z obtěžování nějakých lidí*“, a otec byl nemocný a nemohl chodit do zaměstnání. Vyjadřují obavy z mučení a nelidského zacházení, které hrozí odpůrcům politického režimu.

[16] NSS v minulosti dovodil, že *„několik předvolání stěžovatele na národní výbor za účelem podání vysvětlení*“ není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu (viz rozsudek NSS ze dne 20. 4. 2004, sp. zn. 3 Azs 64/2004, č. 642/2005 Sb. NSS); předvolání a výslechy se přitom netýkaly stěžovatelů, nýbrž činnosti manžela stěžovatelky. Stěžovatelka ostatně uvedla, že přímo ze strany policie nebylo při těchto výsleších jí ani manželovi vyhrožováno.

[17] K námitkám ohledně obtěžování manžela a výhružek cizích osob, s tím, že tvrzené nebezpečí vztahují stěžovatelé i na sebe, lze podle ustálené judikatury NSS konstatovat, že pronásledování jednoho člena rodiny *automaticky* neznamená, že pronásledování anebo nebezpečí vážné újmy hrozí celé rodině (k tomu srov. usnesení NSS ze dne 21. 5. 2009, čj. 5 Azs 19/2009-91; viz rozsudky soudu ze dne 15. 9. 2005, čj. 1 Azs 41/2005-63; ze dne 26. 4. 2006, čj. 4 Azs 332/2005-80; ze dne 15. 5. 2007, čj. 2 Azs 15/2007-51; ze dne 22. 3. 2007, čj. 2 Azs 126/2006-89; a ze dne 26. 4. 2007, čj. 7 Azs 12/2007-67). Stěžovatelka přitom

sama žádným výhrůžkám nečelila, a to ani v době, kdy pobývala v Moskvě bez manžela, pouze se svým synem. V tomto případě nelze bez dalšího dovozovat, že pokud by byly shledány důvody pro udělení mezinárodní či doplňkové ochrany na straně manžela stěžovatelky, byl by důvod pro udělení některé z forem ochrany dán i u stěžovatelů. NSS navíc v minulosti již několikrát konstatoval, že ne každá obava na straně žadatelů je „pronásledováním" či „vážnou újmou" ve smyslu § 12, resp. § 14a zákona o azylu, a tedy relevantním důvodem pro udělení mezinárodní či doplňkové ochrany (k tomu srov. rozsudek NSS ze dne 22. 12. 2005, čj. 6 Azs 479/2004-41; rozsudek NSS ze dne 10. 10. 2003, sp. zn. 2 Azs 15/2003). Obdobně i k naplnění *reálného* nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu se NSS vyjádřil např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57; ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70; ze dne 31. 10. 2008; čj. 5 Azs 50/2008-62, nebo ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008-101.

[18] Městský soud při výkladu pojmů „pronásledování" a „nebezpečí vážné újmy", ani při výkladu shora citované judikatury NSS nepochybil. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu neshledal ani jiné důvody, které by zakládaly přijatelnost uvedených námitek.

[19] K aplikaci § 14 zákona o azylu a *okolnostem zvláštního zřetele hodným* se NSS vyjádřil např. v rozsudku ze dne 31. 3. 2010, čj. 6 Azs 55/2009-71, s tím, že humanitární azyl je možné udělit *„např. osobám zvláště těžce postiženým nebo nemocným, osobám přicházejícím z oblastí postižených humanitární katastrofou způsobenou lidskými či přírodními faktory"*. Nepříznivý zdravotní stav manžela neodůvodňuje udělení humanitárního azylu stěžovatelce a jejímu synovi. Stěžovatelka uvedla, že jejich zdravotní stav je dobrý a ve správním řízení nebyly zjištěny jiné skutečnosti, které by nasvědčovaly opaku. NSS shodně jako krajský soud nepokládá odůvodnění žalovaného za nepřezkoumatelné, neboť jím dostatečně vyjádřil, že skutkový stav posoudil z hlediska vyjmenovaných kritérií, v nichž neshledal důvod pro aplikaci § 14 zákona o azylu (viz např. rozsudky NSS čj. 5 Azs 24/2003-42 a čj. 5 Azs 22/2003-41, oba ze dne 18. 12. 2003; usnesení NSS ze dne 2. 1. 2012, čj. 6 Azs 35/2011-47). Ekonomické důvody rovněž nejsou důvodem pro udělení humanitárního azylu (viz rozsudek NSS ze dne 15. 12. 2003, čj. 4 Azs 31/2003-64). NSS ani tuto námitku stěžovatelů považuje za nepřijatelnou; soud zjevně nepochybil při výkladu práva a nejedná se ani o novou právní otázku.

[20] Stěžovatelé namítli nedostatečně zjištěný skutkový stav, avšak nepoukázali na žádné konkrétní skutečnosti ani důkazy; nepředložili nic, co by nasvědčovalo tomu, že by stěžovatelka se svým synem mohli čelit mučení či nelidskému zacházení v zemi svého původu. V žalobě uvedli, že *„podklady založené ve spise připouštějí perzekuci občanů Ruské federace, kteří aktivně vystupují proti vládnoucímu režimu a straně Jednotné Rusko Vladimíra Putina. Je tak zřejmé, že mučení a nelidské zacházení je uplatňováno proti oponentům režimu, kdy bezpečnostní složky zatýkají a zadržují občany v rozporu se zákonem; k tomuto zatýkání nejčastěji dochází v souvislosti s účastí na demonstracích."* Tyto skutečnosti se však vztahují k případnému posouzení důvodnosti žádosti o mezinárodní ochranu manžela, a nikoliv stěžovatelů; k důvodnosti obav na straně stěžovatelky a jejího syna, tj. obav odvozených od obav některého z příslušníků rodiny viz judikaturu NSS cit. výše (vše dostupné na www.nssoud.cz). Uvedené námitky jsou proto nepřijatelné.

[21] Námitky stěžovatele týkající se nezákonnosti výroku I nebyly přezkoumány věcně; NSS je shledal nepřijatelnými. Stejný osud stíhá i výrok III o nákladech řízení (viz obdobně nález sp. zn. III. ÚS 150/03 ze dne 6. 11. 2003).

IV. Závěr a náklady řízení

[22] NSS neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Situace stěžovatelů a jimi vznesené námitky nepřináší žádnou novou právní otázku, kterou NSS dosud neřešil, či potřebu se od dříve přijatého řešení odchýlit, anebo otázku, kterou NSS řešil v rámci jednotlivých senátů odlišně. Nedošlo ani k žádnému natolik zásadnímu pochybení, které by mohlo mít dopad do právního postavení stěžovatelů. NSS proto odmítl kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou.

[23] Odmítne-li Nejvyšší správní soud kasační stížnost, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 3 věta první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

[24] Odměna ustanoveného zástupce stěžovatelů a) a b) činí za jeden úkon právní služby 3 100 Kč [§ 7, § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu]. S ohledem na skutečnost, že tento ustanovený zástupce společně zastupoval dva stěžovatele, náleží za každou z těchto osob odměna snížená o 20%, tj. 2480 Kč, podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu. Ustanovený zástupce v řízení učinil jeden úkon právní služby po 2 480 Kč spočívající v doplnění kasační stížnosti; NSS považuje podání ze dne 2. 1. 2018 a ze dne 16. 2. 2018 za jeden úkon právní služby. Dále mu náleží paušální náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) a § 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Za zastupování v řízení o kasační stížnosti ustanovenému advokátovi celkem náleží 5 260 Kč. Tato částka je dále zvýšena o 21% daň z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Celková částka 6 364,60 Kč (zaokrouhleno na celá čísla) bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. března 2018

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu